

~~1717~~

Romanus

Catalogus discept.

I. J. Semler.

1. Obij. Super 2 Timoth. III. et IV.
2. Sessionis III Concilii Trident. exemplum.
3. De Regeneratione monastica.
4. de prostantia thes. aroamatica pro se dicta biblica.
5. de infelicitate hominum profanti.
6. de Christi ad Elgarum epistola.
7. de imagine divina in humana spsi natura.
8. de mysticarum interpretationem studio.
9. Antiquitatum Heremeticarum ex Tertull. Spec.
10. de tempore quo scripta fuerit epistola Pauli ad Galatas.
11. Antiquitas fuisse, de quibus agitur Act. XIX. 5
12. de propagata per Bonifacium inter Germanos ref. Christi.
13. de discrimine notionum vulgarium et Christianarum in libris N. T. observando.
14. In Math. I. 17.
15. de cavenda molesta sedulitate sacra.
16. In Luc. I. Gabrielem spir. s. non esse.
17. Jesum Christum esse Pauli auctore verum Deum et verum hominem. disp. II.
18. Illustratio antiqui carminis ex evangelio Hebraeorum.
19. De vario et impari veterum studio in recolen. da historia descensus ad inferos.
20. Mirandum si recte describi personarum.
21. de Desobovous et evangelio Hebraeorum.
22. de discrimine inter baptizatos et circumcisos.

II. J. A. Neiffelt.

23. Singularis providentiae divinae in pace religionis vestigia.
24. de discernenda propria et tropica dictione.
25. de Catenis patrum graecorum in novum.
26. in 1. Cor. II. 20 et 27.
27. insidipr. cantionis anglicae Luc. II. 14.
28. de Christo homine regnante.
29. Deum auctoritatem divinam religionis Christi confirmare sequit maioribus legitatione similia.
30. ad Hebr. II. 6.
31. in 2. Cor. III. 17.
32. ad Num. XXIII. 17.
33. in Job. XI. 20-28.
34. de vera vi nominis filiorum dei.
35. In 2. Thes. II. 1-12.
36. In Job. XI. 1-17.
37. In Job. XI. 17-23.
38. *Quod in hoc libro vult N. B. - T. C.*
T. 8. quod est 2. Cor. II. 6.

N. J. 129.
1

33
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
P R O R E C T O R
CAROLVS FRIDERICVS PAVLI
IVRIS AC PHILOSOPHIAE DOCTOR,
PHIL. ET HISTORIARVM PROFESSOR P. O.
ALVMNORVMQVE HALBERSTADIENSIVM EPHORVS

C V M
D I R E C T O R E
E T
S E N A T V A C A D E M I C O
S O L L E M N I T A T E M
D I E I N A T A L I S
D O M I N I N O S T R I I E S V C H R I S T I
R E L I G I O S E C E L E B R A N D I
A C A D E M I A E C I V I B V S
I N D I C I T.

Praemittitur commentatio de stella ex Iacobo oriunda, ad
Numer. XXIII, 17.

HALAE,
TYPIS HENDELIANIS.

ACADEMIAE FRIDERICIANAE

PROFESSOR

CAROLVS FRIDERICVS RAUILL

PHILOSOPHIAE DOCTOR

PHILOSOPHIAE PROFESSOR

ACADEMIAE FRIDERICIANAE

CVM

DIRECTORE

ET

SENATVS ACADEMICO

ACADEMIAE

FRIDERICIANAE

DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI

RECTORIS

ACADEMIAE CIVILLIS

FRIDERICIANAE

ACADEMIAE

Præsentium commentatio de fidei ex iacobo orinda ad

Numero XIII, 17

HALLAE

TYPIS HENDRIKIANIS

Grauiissime nos admonet veritatis euangelicae primus inter ethnicos testis, Paulus, vt attendamus ad varios modos, quibus sapientissime vsus est Deus, vt voluntatem suam humano generi patefaceret. Ita vero ille ab initio sua ad Hebraeos epistola: Πολύμερος καὶ πολυτρόπος πάσαις οὗτος ὁ Θεὸς λαλῶν τοῖς πατέροις ἐν τοῖς προφήταις, ἐπὶ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τοῦτων ἀλάλησεν ἡμῖν ἐν Χριστῷ. Merito inter maxima beneficia a Deo in nos collata censetur illud quod per Filium suum nobis exhibuit, quem non modo reparandae salutis nostrae voluit esse auctorem, sed etiam totius generis humani doctorum. Grata mente recolenda est memoria tanti beneficii, cuius magnitudinem vt recte aestimemus, meminisse iuuabit superiorum temporum, quibus Deus per Prophetas loquutus est ad homines. Magnus quidem a Mose vsque ad Iohannem est eorum numerus, quos Deus iussit voluntatis suae esse interpretes. Grauiissimas quoque illi praedicarunt veritates, quibus imbuendus erat hominum animus, antequam salus, cuius iacturam feceramus, per Christum repararetur. Sed haec erant quasi prima initia eius quod per ipsum Dei Filium praestari debebat. Per eum tandem gratia nobis reddita est, & veritas, vt Iohannes in Euangelio suo testatur c. I. 17. Dei Filius vnigenitus, cum homo esset factus, plene & perspicue nobis exposuit voluntatem Patris sui. Aptissimo itaque nomine *Lux* vocatur (Ioh. I. 4. 5. 9. VIII. 12.), sua enim luce non modo mentem nostram illustrat, sed tenebras quoque dispellit, quibus plurima Vet. Testamenti vaticinia erant inuoluta. Ex multis vnicuique eligimus locum, ex quo satis intelligi poterit, quantum in interpretando Vet. Testamento nos adiuuet lux Euangelii. Locus iste exstat Numer. XXIV. 17.

Vltimi, quod Bileamus protulit, oraculi partem constituit Comma illud decimum septimum, cuius haec praemittimus interpretationem: *Video illud, non autem nunc: prospicio illud, sed non propinquum. Procedet stella ex Iacobo, & orietur sceptrum ex Israele, quod feriet duces Moabi, & enertet omnes filios elarionis, s. superbos.* Haec cum a Bileamo pronuntiata sint audiente Balako, Moabitarum rege, qui illum, vt Israëli dira precaretur, inuitauerat, paratumque ad hoc negotium cognouerat, dubitari non potest, quin Balakus probe intellexerit, Deo ita moderante haec a Bileamo esse prolata. Immo ex Commate decimo quarto colligi potest, Bileamum inuito Balako ad hoc vltimum vaticinium proponendum accessisse. Iam enim Balakus abire iusserat eum, vt Commate vndecimo legimus, Bileamus vero, priusquam rediret, hoc sibi adhuc reliquum esse declarabat, vt admoneret *) Regem de factis quae populo

× 2

moabi-

*) Multi quidem ^{תפילין} Commate 14. interpretantur *consulam*, s. consilium subministrabo tibi: sed parum apte. De consilio enim, quod in perniciem suarum

moabitico, aliisque ecclesiae hostibus imminerent. Vtque intelligerent omnes qui Prophetam audiebant, de re futura eum oracula pandere, diuini afflatus Numine quasi in mediam rem deducit auditores suos, & orationem suam orditur a verbis illis *Video illud, non autem nunc; prospicio illud, sed non propinquum*. Rem itaque innuit, quae, etsi post multa demum secula esset euentura, pro certissima tamen haberi deberet. Suffixum quod inest in vtroque Verbo אראמו & אשורני, siue ad Personam referas, siue ad rem quam propinquam esse dicit Propheta, perinde erit. Praeuidit Propheta laetissimos illos dies, quibus Ecclesia de omnibus inimicis suis prostratis sibi esset gratulatura. Video, inquit, illud, h. e. ita aliquando fore, Deus me docuit, adeoque non dubito quin tempore suo ita futurum sit, etsi *nunc non videam, seu non sit propinquum*, ut ipsemet verba sua interpretatur.

Quae cum praefatus esset Propheta, fieri non potuit, quin omnes qui ita loquentem audiuerant eum, scire cuperent, quae sit res illa, quam post longissimum temporis spatium euenturam esse dixerat. Pergit itaque, *Procedet stella ex Iacobo, & orietur sceptrum ex Israele* cet. Oraculi huius generalior sensus erat satis apertus, fore nimirum, ut Moabitae alicuique Israëliitarum hostes aliquando subicerentur populo Dei. Quae autem esset stella ista, & quo scepra tenente hostes suos debellaturi essent Israëlitae, aliqua videbatur laborare obscuritate. Et adhuc disputant Interpretes, quos in duas praecipue sententias abire videmus. Antiquissimi tantum non omnes Messiam in hoc oraculo inuenerunt: quae interpretandi ratio etiam nostro tempore non paucis probatur. Alii putant, Danidem esse eum de quo vates loquitur. Nos liberum Lectori erudito relinquemus iudicium, si antea probauerimus, vtramque posse conciliari sententiam.

Non quidem antiquitate vel auctoritate stabimus, — haec enim quid iuuat praesidia, si orationis serie, vsu loquendi, locis similibus, & quae sunt reliqua iustae interpretationis adminicula, non firmentur? — at vero hoc mirari posset aliquis, ea quoque Sacrae Scripturae oracula subinde pro ambiguis & dubiis venditari, de quorum vero sensu probatissimi superiorum temporum Interpretes non temere, sed caute recteque iudicauerant, argumentis vsi, quae etiam nostro tempore ab illis qui in alia omnia abeunt, non pro leuibus habentur, si forte illis in rem suam vti possint. Exemplo erit locus de quo iam disputamus. Interpretum quos tulit antiquitas, plurimi ex Orationis dispositione & nexu, ex genio linguarum Orientis, & ex loco simili Gen. XLIX, ro. praesidia petiuerunt

itarum Bileamus dedit Moabitibus & Midianitis (conf. c. XXXI. 16.) hoc loco non esse sermonem, ex vltimis verbis Conuatis 14. satis apertum esse putamus. Malleus itaque Verbo *וַיִּבֶן* hoc loco significationem *declarandi vel monendi* vindicare. Eodem sensu Arabes vtuntur Verbo *هَجَّ* admonere aliquem de eo quod futurum est.

CLERICVS (In Obseruat. ad h. J.) adduxit vnum alterumve ex bonis Latini & Graeciae Scriptoribus exemplum; praetermissum autem esse videmus vnum ex praestantissimis quod legere memimus in HOMERO (Iliad. X. 25 - 28.) ubi Achillem comparat cum stella quae radiis suis dispellit noctis tenebras. Nec ablegere videtur locus ex VIRGILIO (Aen. XI. 349.) ubi queritur Drances; Turni superbia

Lumina tot caecidisse ducum.

Hactenus de vi vocis כוכב in genere. Cum autem duae stellarum species commemorentur ab antiquissimis Scriptoribus, quarum vnam *feralis* sideris (Cometen dicunt) alteram *benigni* nomine distinguunt, quaenam hoc in loco intelligenda sit species, videndum erit, priusquam moueatur quaestio, quis sit Rex ille, qui cum sidere comparatur in hoc Oraculo. Longissime a vero huius vaticinii sensu abesse videntur, qui stellam istam putant esse ferale sidus, quale venustissimus Poeta, VIRGILIUS (Aen. X. 272 sqq.) his verbis depingit:

Non se us, ac liquida, si quando nocte Cometae

Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor.

Ille sitim morbosque ferens mortalibus aegris

Nascitur, & laevo contristat lumine caelum.

Qui ita interpretantur vocem כוכב, sententiae suae praesidium quaerunt in verbis illis *feriet duces Moabi* cet. De sensu quidem horum verborum deinde aptior erit dicendi locus: iam vero paucis monuisse iuuabit, illustrando nobilissimo Oraculo nostro parum aptas videri aniles istas de ferali sidere fabellas, quas ab Interpretibus, etiam non malis, ad locum hunc allatas miramur. Videamus autem, quae sit prima lepidae illius interpretationis origo. Equidem de hac nobis ita videtur. Quae debuissent ad ideam voce כוכב expressam referri, ea Interpretes isti perperam transtulerunt ad ideam alteram quae inest in nomine כוכב. Sed quis non videt contortam esse illam explicationem; & a regulis iustae interpretationis alienissimam? Si recte, vt putamus, praecipunt interpretandi regulae, vt apta debeant Subiecto suo adiungi Praedicta, intelliget quisque, notiones illas quas inferunt Verba פורע & קרר idoneas quidem esse, si Imperatorem, secus autem, si stellam animo nostro cogitamus. Etsi ferri posset, qui de sidere quodam vti velit Verbo *ferire* (פורע) tamen probari vix posset, qui diceret sidere quodam *euertere* (קרר) urbem aliquam vel provinciam, nedum totum hominum genus.

*) Dignus est, qui ex Homero afferatur locus.

Τον δ' ο γέρον Πρίamos πρῶτος ἰδὼν ὀφθαλμοῖσι,

Περὶ Φάνειν' ὡς ἄστρ', ἐπεσθύμενον πεδίοισι,

Ὅς ἐκείτ' ὀπίσθον εἶπεν ἀείχμησι δὲ δι' ἀνγυαί

Φάνονταί πολλοῖσι μετ' ἀστράσι νυκτὸς ἀμολγῶ.

Locum illum imitatus est VIRGILIUS Aen. VIII. 587-591.

Haec debuerunt disputari, antequam attingeremus quaestionem illam, quis sit Rex iste, quem cum oriente sidere benigno eleganter comparari videmus in Oraculo nostro. Messiam inter & Dauidem diuitias esse interpretum sententias, iam diximus. Reliquum est, vt vtramque ad examen referamus. Initium faciamus a postrema, quae recti a multis magnopere commendatur, tota etiam non sit respicienda, tamen dubitationi adhuc locum relinquit. Aptam esse imaginem illam Dauidi, inter cuius laudes plurimas merito etiam censetur virtus bellica, non negamus. Nouimus quoque ex historia rerum a Dauidе gestarum, felici cum successu eum contra Moabitas pugnasse. Plus autem in verbis Textus nostri videtur inesse, quam omnia Dauidis tropaea nobis ob oculos ponunt. Oraculum, in quo illustrando versamur, sinit nobis herōem, qui non vna aut altera vice victor discessurus sit ex bello cum Moabitis gesto, sed qui illos, immo omnes alios superbos hostes, sit subingaturus. Hoc vērō an vnquam a Dauidе factum? Hoc qui dicat, credo fore neminem. Longissimo enim post Dauidis obitum tempore superstites fuisse Moabitas, & bellum contra illos esse continuatum, Annales Israelitarum probant. Immo multi post Dauidis aeuum Prophetae, in primis Esaias (c. XVI) & Ieremias (c. XLVII) grauissimas in moabiticam gentem edixerunt maledictiones. Similiter quae in hoc Capite (Num. XXIV.) Commate 18. & 19. de Idumaeis scripta Regis supremi subiciendis dicta sunt, non satis conuenire videntur Dauidis aeuo. Viderunt etiam hoc nonnulli eorum, qui hypothēsim, de qua iam loquimur, acriter defenderunt. Inter hos est Cl. VERſCHVIR, qui vocem מלך quidem de Dauidе, מלך autem de Ioanne Hircano interpretatur. Sed ne hac quidem audaciori coniectura dubitationem videmus animo nostro exemptam. Vt paucis dicamus, nec ista nobis probatur sententia, quae Dauidem & Ioannem Hircanum coniungit, nec illa quae ad solum Dauidem omnia reuocat: etli non negemus, aliquam esse in his verbis relationem ad Dauidis tempora.

Proximum est, vt de altera dicamus sententia, quae ad solum Messiam transfert illustre hoc vaticinium. Et hanc quidem interpretationem firuorini niti fundamento, non negamus: etli malleus istam cum priori coniungere. Nihil enim impedit, quominus in hoc vt in multis alijs Vet. Testamenti oraculis, ea quae ad veterem Oeconomiam respiciant, ab illis distinguamus, quae ad nouam, seu ad tempora Noui Foederis, spectant. Quod reliquum est, non videmus in ista interpretatione, quod iusta dignum sit censura. Facendum esse potius, tum in ipsa Prophetae oratione, tum in varijs N. T. locis inesse argumenta, ex quibus probari possit, hoc vaticinium ad Messiae tempora esse referendum. Praeterea nihil quod vel persona vel aenigma Christi indignum esset, inuenimus in illis quae Bilcamus enunciauit. Haec vt probemus, per partes fibimus. *Primo* in ipsa Prophetae oratione quaedam inesse diximus, quae suadere videantur, vt de Messia hunc locum interpretemur. Iam non

ATROBQ. 188. 123

multi erimus in eo quod iam supra tetigimus, scilicet non posse satis bene ad Davidem referri, quae de euerfione moabiticae gentis hoc in loco praedicta sunt. Alia habemus, quae nos mouent, vt ad Messiae tempora conformandam putemus interpretationem huius vaticinii. In ipso nimirum orationis exordio deprehendimus Commate 14. phrasin **בְּחַרְרֵי הַיַּמִּים**, quam de temporibus Noui Foederis frequentissimam in sermonibus Prophetarum esse norunt omnes. Addimus, inter verba illa Commatis 17. *Orietur sceptrum ex Israele*, & vaticinium Iacobi quod exstat Gen. XLIX. 10. aliquam intercedere similitudinem. Deinde probandum suscepimus, in Nouo quoque Testamento esse argumenta quae ad confirmandam istam interpretationem commodè adhiberi possint. Praecipuum putamus locum Luc. I. 77. vbi Saluator noster *ἀνατολή ἐξ Ἰσραὴλ*, vt Apoc. XXII. 16, *ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινὸς* vocatur. Praeterea in Euangelio Iohannis (c. I. 3. 5. 9. III. 19.) saepius, vt apud Esaiam (c. XLII. 6. XLIX. 6.) Dominus noster Iesus Christus comparatur cum luce; qui quidem Tro-
pus ad eum quem in nostro Oraculo deprehendimus, proxime accedit. Ex his omnibus locis colligimus, vsum loquendi Srae Srae non impedire, quo minus voeem **כֹּהֵן** in loco nostro interpretemur de Messia, siue vt Regem spectemus eum, siue vt Doctorem *) omnium gentium. Denique probandum est, illud omne quod in hoc Bileami vaticinio legimus, non indignum esse Christi persona aut munere. Hoc vt appareat, accuratius iam inquirendum erit in sensum verborum, quae finem Commatis decimi septimi constituunt, & plurimum difficultatis habere videntur. Dicitur enim de stella ista ex Iacobo proditura, fore vt feriat duces Moabitaram & euertat omnes filios superbos. Haec & quae sequuntur Commate 18. ac 19. multis videntur alienissima esse a persona & officio Saluatoris nostri, quem non ad perdendos sed ad seruandos homines venisse obiciunt, nec hostem generis nostri, sed sospitorem & salutis nostrae restitutorem se praebuisse. Quae cum rectissime videntur dici, videndum est, quomodo haec inter se conciliari possint.

Minui potest difficultas, si nobis caueamus a vitio in quod inciderunt Interpretes illi, qui nimii fuerunt in premendis verbis, & de totali intellexerunt excidio, quod modo de felici rerum mutatione explicari debuisset. In quo quidem saepius peccatum esse videmus ab Interpretibus Vet. Testamenti. Vno alteroue exemplo rem illustrare conabimur. Saluatorem nostrum Prophetae passim describunt vt victorem, cuius pedibus subiciendi sint omnes illius hostes. Ita quoque salutari doctrinae Euangelii saepius tanta tribuitur vis cui nihil possit resistere. De subditis quoque qui sub imperio augustissimi illius Regis et omnium Domini viuunt, praedictum est, fore vt in gentes a cultu huius supremi Regis abhorrentes

*) Alludi quoque videtur Commate nono ad Gen. XLIX. 9.

**) Ad doctorem etiam accommodari posse hanc comparationem, colligimus ex Ioh. V. 35. vbi Christus Iohannem *τὸν βαπτιστὴν* similem fuisse dicit *λύγῳ καὶ μένῳ καὶ φθίνοντι*.

rentes aliquando dominantur. Haec omnia in Christo Iesu Domino, & per hunc salutis nostrae reparatorem impleta esse satis intelligimus, si Pf. CX. r. cum loco Epistolae Pauli ad Hebraeos c. I. 13. aliisque luculentissimis Vet. & Novi Testamenti oraculis comparamus. At vero licet certissimum sit, Salvatorem nostrum in sacris scripturis subinde depingi sub imagine Triumphatoris, tanto victore omnino digna: tamen cavendum est, ne iusto longius extendantur comparationis illius termini. Inprimis danda est opera, ne supremo huic & hominum amatissimo Regi adspargatur vlla sine morum asperitatis, sine crudelitatis macula, quod fieri posset, si tenacius inhaeremus huic imagini, & rem iudicarem ex moribus eorum qui triumphum gloriam interdum hoc vel illo facto quod ab humanitate alienum est, contaminant. Quodsi itaque de hoc supremo Rege, vel de eius subditis in Scriptura Sacra legimus, fore ut hostes suos subiugent, & quasi captivos ducant, non de durissimis statim cogitandum est conditionibus, sed dummodo Orationis nexus & finis ita ferant, de aequissimis Legibus & imperio minime molesto. Ita, si Ef. XIV. 2. praedicitur, fore ut familia Israelis a Babiloniorum iugo liberata & terrae suae reddita, illis a quibus antea oppressa fuerat, aliquando vtatur vt viliissimis servis, isto quidem in loco ferri posset sensus, quem verba proxime suppeditant, scilicet Israelitas reddituros esse Babiloniis, quae ab illis acceperant, nimirum עֲבָדֵי הַקֶּשֶׁת vt Ibidem Commate tertio dicitur. Si autem idem Propheta in excellentissimo illo de Ecclesiae N. T. gloria, vaticinio, Capite LX. 12. & 14. praedicit, fore ut populi Regesque omnes, qui nolint obedientes sese praestare, pereant, reliqui autem cum vultu in terram demisso, humiles & incurvati accedant, quis erit adeo verborum tenax, quin intelligat, Prophetam non de totali gentium a cultu Messiae alienarum extirpatione loqui, aut de dura servitute gentibus, quae sub tutelam Messiae Regis se recepturae essent, imponenda? Sufficiens, quae iam dicta sunt, ad eruendum verum huius vaticinii sensum, quem hunc esse putamus, fore ut ecclesia Christi dominetur non modo in Moabitas & Idumaeos, quos solos commemorat Propheta, sed in omnes gentes. Huic quidem triumpho quasi praememorat David, plenam autem, & quidem sine sanguine victoriam reportavit tandem Davidis filius, supremus ille totius ecclesiae Rex, cuius imperio longissime patenti subiectae sunt omnes gentes, ad quas fama salutaris doctrinae Evangelii peruenit, quacque hanc admittentes disciplinam sibi bene consuluerunt. Sic mitiganda esse putamus, quae duriora videntur.

Minui denique potest difficultas quae premit hunc locum, si caute explacentur verba vltima Commatis nostri decimi septimi, ad quorum illustrationem pauca tantum addimus. Solet quidem אֶנְכֵּן פְּנֵי, plerumque de extrematibus seu vltimis terminis terrae moabiticae exponi, videtur autem פְּנֵי praeter notissimam illam et in Codice frequentissimam significationem *anguli vel extremitatis*, aliquam sensus affinitatem habuisse cum פָּנֵי *dux*. Ita quidem Onkelosus

(X)

kelosus

kelofus vertit רברבי, vt LXX. ἀρχιερέως, Vulg. Ducer. Ad vltima denique verba quod attinet שֶׁן כְּלִי בְּנֵי שֶׁן *) maxima difficultas est in phrasi שֶׁן כְּלִי בְּנֵי, quam variis modis sollicitarunt Interpretes. Non probanda est eorum sententia, qui filios posse vocari homines, eodem sensu quo vocantur Adami filii, tamen finis orationis repugnat; siquidem non de omnibus hominibus, sed modo de hostibus ecclesiae sermo est. Recensendis aliis opinionibus, cum vela nunc contrahenda sint, non immorabimur. Rationem modo dabimus, cur שֶׁן כְּלִי interpretati simus de filiis superbis, cum non sit, quantum sciamus, qui hanc praeiuerit explicandi viam. Putamus leuissima vnus puncti diacritici mutatione consuli posse huic voci. Legimus enim non שֶׁן sed שֶׁן, quod contractum est ex שֶׁן שֶׁן **) Dicitur autem tum de eminentia & dignitate, tum sensu malo de elatione & fastu. Generaliori illo filiorum superbiorum nomine comprehendi putamus omnes reliquos ecclesiae hostes praeter Moabitas & Idumaeos, quos solos Propheta nominauerat.

Vos vero Humanissimi Ciues, summo illi Regi Vos totos consecrate. Memineritis, quanta in humani generis felicitatem fecerit, & quot amoris sui in nos omnes exstare voluerit documenta. Ne recusetis illi obedientiam, nec detrectetis ferre iugum eius, quod non molestum, sed suauis, immo leue est omnibus qui labenti animo illud in se suscipiunt. Vitium sacris, qui instant, diebus, in aeternam salutem Vestram. Fugite omnia quae impedire in Vobis, vel minuere possent sensum amoris, quem probauit Iesus Christus, cum pro nobis homo feret. Ne videamini mutui amoris omnem exuisse sensum. Id potius agite, quod decet gratos. Commendatum Vobis habeatis, quod Ioh. I. 12. legimus, Ὅσοι ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι. O vos felices, si per Iesum Christum vnicum salutis nostrae fontem & auctorem, Deo Patri studeatis cari esse & probati! In hoc elaboretis. Haec sit votorum Vestrorum summa. P. P. in Academia Fridericiana, d. xxiv. Decembris. A. R. S. c1010 cc LXXVI.

*) Sunt, qui ob locum similem Ierem. XLVIII. 45. legere malint שֶׁן כְּלִי בְּנֵי שֶׁן. Haud male, si emendatione opus esset.

**) Formam illam contractam obiteruimus etiam in libro Iobi c. XLI. 17. in voce שֶׁן שֶׁן, vt plene legitur in eodem libro c. XIII. 11. XXXI. 23. & Pl. LXII. 5.

Fe 4194

ULB Halle

3

002 623 889

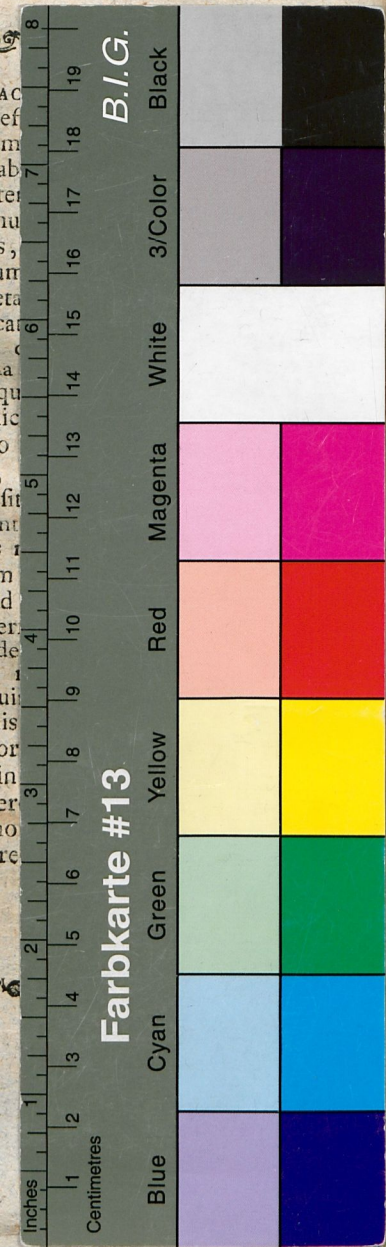

Sh

Rehov

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRORECTOR
CAROLVS FRIDERICVS PAVLI

IVRIS AC PHILOSOPHIAE DOCTOR,
PHIL. ET HISTORIARVM PROFESSOR P. O.
ALVMNORVMQVE HALBERSTADIENSIVM EPHORVS

CVM
DIRECTORE
ET
SENATV ACADEMICO
SOLLEMNITATEM
DIEI NATALIS
DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI
RELIGIOSE CELEBRANDI
ACADEMIAE CIVIBVS
INDICIT.

Praemittitur commentatio de stella ex Iacobo oriunda, ad
Numer. XXIII, 17.

HALAE,
TYPIS HENDELIANIS.